

Brukermedvirkning i Helseforskning. Fra teori til praksis: Erfaringer med forskerkurs for brukerrepresentanter.

Kristiansund, 03.10.2019

Einar Vedul-Kjelsås

Avdeling for forskning og utvikling (AFFU), St. Olavs Hospital

Institutt for Psykisk Helse, IPH, NTNU

Hva er brukermedvirkning?

- Brukerne har innflytelse på helsetjenesten og utforming av tjeneste-tilbudet.
- Inkludert i forskningsprosjektet, påvirke beslutninger
- Lovfestet i spesialisthelsetjenesten.
Brukermedvirkning i forskning er et krav fra myndighetene.
- Det er vedtatt nasjonale retningslinjer for brukermedvirkning i forskning.
- Veileder for brukermedvirkning i helseforskning i Helse Midt-Norge

Utdrag fra HMN veilederen

- Brukerne kan ha meninger om det som skal gjøres og bidra til forskningen underveis i prosessen.
- Gjennom brukermedvirkning i forskningsprosjekter skal brukerne ha innflytelse på hva det forskes på

Målet med brukermedvirkning i forskning

- Formålet med brukermedvirkning i forskning er å forbedre helsetjenesten
- Brukererfaring/pasienterfaring
- erfaring fra pårørende
- å belyse utfordringer
- kunnskap fra enkeltpersoner og organisasjoner
- **Medforsker: Delta i prosjekter**

Hvordan kan vi få gode medforskere i prosjektene ?

- Fra teori til praksis

Bruker ELF – forskerkurs for brukere.

- $4*3= 12$ timer for brukerrepresentanter i forskning
- Førerkort for å være medforsker?
- 5. kurset gjennomført vår 2018, totalt 40
- Samarbeid med Kompetansesenter for Brukererfaring og Tjenesteutvikling - KBT
- Lokalt og regionalt brukerutvalg St.Olavs
- Tillitsvalgte

Bruker ELF

- Enkel innføring i hva er forskning i psykiatri
- Hvorfor forske?
- Hvordan kommer forskning til nytte for brukere?
- Brukere gjøre egen forskning?

Temaer i kurset

- Hva er god kunnskap innen psykisk helse?
- Hvilke krav bør man stille til forskning? Hva kan være feilkilder i forskning (bias)?
- Hva er gode forskningsspørsmål?
- Hvordan leser og vurderer man forskningsartikler?
- Hva er en forskningsprotokoll?
- Hvor kan du finne gode artikler?
- Hvordan kan brukererfaringer bidra til kvalitet i forskning?
- Hvordan fremmer man brukererfaringer i forskning og evaluering?

Undervisning

- Undervisningen er dialogbasert. Opplegget består av deler med forelesning fra forskere ved NTNU/AFFU og seniorrådgiver ved KBT, og deler med aktiv deltagelse i gruppa gjennom dialog og refleksjon.
- *Til andre kursdag lager alle kursdeltakerne en kort beskrivelse av et aktuelt forskningsprosjekt de kunne tenke seg å gå videre med. Kursdeltakerne blir oppfordret til å legge fram beskrivelsen gjennom et ti-minutters uformelt innlegg.*

Kursbevis

- Har fulgt 9 timers kursrekke i forskning og brukemedvirkning, høsten 2013.
- Kurset har bestått av følgende emner:
 - Hvor og hvordan finner vi forskningsstudier?
 - Hva er de vanligste svakhetene ved forskning og hva betyr de?
 - Bruk av forskningsresultater og forskningsmetoder.
 - Grunnprinsipper i kvalitativ forskning.
 - Hvordan fremmer man brukernes problemstillinger inn i forskning?
 - KBTs erfaringer med medforskning og brukererfaringer i forskningsprosjekter.

AFFU

-
-

.....
Einar Vedul-Kjelsås/Ismail C Guzey
Kursledere AFFU

.....
Heidi Westerlund/Karl-Johan Johansen
Kursleder KBT Midt-Norge

Erfaringer etter 5 kurs

- Ca 40 har tatt kurset til nå
- Veldig positivt, stor interesse og etterspørsel
- Mini Bruker ELF, 1 dag Selbu
- Flere deltar aktivt inn i prosjekter
- Evalueringsskjema før og etter kurs
- <http://kbtmidt.no/2018/06/12/bruker-elf-kurs-2018-overstatt/>

Kan Bruker ELF kan føre til økt medforskning?

- Eksempel 1:
- Deltager Bruker ELF medforsker i Treningsstudie på Treningsklinikken Østmarka/AFFU. Intervjuet deltagerne.
- Eksempel 2:
- Deltager Bruker ELF initiativtaker til forskningsprosjekt i Kristiansund/Trondheim:
- Effekten av opplæringstiltak for foreldre til barn med ADHD

Brukerforsk – forskningsgruppe brukermedvirkning i forskning

- Prosjekt
 - Status quo
 - Undersøke erfaringer og kompetanse ift brukermedvirkning i forskning
 - 4 forskere, 3 bruker representanter
- Se på effekten av forskerkurs for brukere
 - Bruker-ELF og 1-dags samling Selbu

SMART-goals

- Specific
- Measurable
- Attainable – Gjennomførbart
- Relevant
- Timely

Målet med brukermedvirkning i forskning – er det SMART?

Formålet med brukermedvirkning i forskning er å forbedre helsetjenesten

(HMN veileder, 2016)

S

• **SPECIFIC**

- Define the goal as much as possible with no unclear language
- **Who** is involved, **WHAT** do I want to accomplish, **WHERE** will it be done, **WHY** am I doing this – reasons, purpose, **WHICH** constraints and/or requirements do I have?

M

• **MEASURABLE**

- Can you track the progress and measure the outcome?
- How much, how many, how will I know when my goal is accomplished?

A

• **ATTAINABLE/ACHIEVABLE**

- Is the goal reasonable enough to be accomplished? How so?
- Make sure the goal is not out or reach or below standard performance.

R

• **RELEVANT**

- Is the goal worthwhile and will it meet your needs?
- Is each goal consistent with the other goals you have established and fits with your immediate and long term plans?

T

• **TIMELY**

- Your objective should include a time limit. Ex: I will complete this step by month/day/year.
- It will establish a sense of urgency and prompt you to have better time management.

Forslag nytt (for)mål – Aim of the study

- Formål Brukermedvirkning i forskning
- Forbedre helsevesenet gjennom god opplæring av medforskere, og aktiv deltakelse med klart definerte oppgaver og roller i forskningsprosjekter sammen med forsker.

Katten

Katten sit

i tunet

når du kjem.

Snakk litt med katten,

det er han som er varast i garden.

Olav H. Hauge

Takk for oppmerksomheten!

